

דין מוקצה. וכעת ראיתי בביאור הלכה הנ"ל בסעיף כה, דכתב לחלק בין שאינו ראוי מפני איסור ובין שאינו ראוי מפני רוח רעה. ולא זכיתי להבין דעת קדושים הא חמירא סכנתא וגם זה סותר הגמ' הנ"ל. ואולי כוונתו שיש בזה רק חשש רחוק של סכנה. ומה דכתב שסומכים על הטור לפי ביאורו של הט"ז – לא שייך בזה ההיתר של הטור ודכפי הנראה מפרש דברי הטור דלא שייך בזה מבטל כלי כיון דבדיעבד מותר להוציאו מדין גרף של רעי. ולדינא העיקר כמו שכתבתי]. ע"כ.

מובח דס"ל דמים אחרונים הוו מוקצה, ודלא כהביאור הלכה. והטעם ששרי, שכיון שמקום ישיבתו קבוע שם מותר לו להוציא המים האחרונים, דאין איסור לאדם אכילה או השתמשות בדבר מסויים אפילו שגורם לגרף של רעי [וגיתן להביא דוגמא לדבר: אם הצטברו על השולחן עצמות וקליפות והדבר מאוס, מותר לטלטל העצמות והקליפות ולא הוי אין עושין גרף של רעי לכתחילה, שכיון שכן דרך אכילת בני אדם ואי אפשר בעניין אחר שרי. ועוד, שכיון שאוכל כדרכו בלא כוונה לעשות גרף של רעי שרי. א"כ, הוא הדין כאן, שכיון שחייב לעשות מים אחרונים שרי אע"פ שגורם לגרף של רעי. ועיין בזה עוד בשו"ת באר משה (ח"ו סימן מז) ובשו"ת תפילה למשה (ח"א סימן כ)].

ובספר שלמי יהודה בסופו, בקונטרס בענייני מוקצה, בשם הגאון ר' חיים פינחס שיינברג שליט"א, כתב לבאר את הביאור הלכה בטעם ששרי לטלטל המים האחרונים

ולא הוי מוקצה. ודחה ויישב את תמיהת חברית עולם על הביאור הלכה שכתב וז"ל: ומכבר אמרתי להסביר מה שכתב המשנה ברורה בסימן שלח בביאור הלכה שם ד"ה אסור, דמי נטילת ידיים ומים אחרונים אינם מוקצים כיון שאין עליהם שום איסור ורק רוח רעה שורה עליהם, עיי"ש. שלכאורה אינו מובן: הא סוף כל סוף אסורים בשתיה וברחיצה ומשמעות דבריו שאפילו אין לו שום אופן של השתמשות בהמים ומ"מ מותר בטלטול. ועוד היקשו עליו מהגמ' שבת קכח דמים מגולים לא הוי מוקצה מפני שראוי לחתול. משמע שאם אינם ראויים לחתול הויא מוקצה. ולהנ"ל החילוק פשוט דבמים מגולים דיש שם ארס של הנחש זה הויא קילקול בגוף המים וממילא לא הוי שם משקה עליהם משא"כ ברוח רעה שאין שום קילקול בגוף המים – עדיין שם משקה עליהם. וכזה ראיתי עכשיו בספר שלמי יהודה דף רטו וז"ל: העיר על זה ת"ח אחד איני יודע מה בכלל מקום לספק, הלא במשנה ברורה בביאור הלכה בסימן שלח ד"ה אסור מסיק דמי נטילת ידיים וכן מים אחרונים אינם מוקצים וראוי מקרי. ולא מיקרי אינו ראוי רק כשיש עליו איסור דרבנן, וכאן דאין עליהם שום איסור דרבנן ורק רוח רעה שורה עליהם, לא הוי אינו ראוי. והנה, ראיתי בברית עולם, בעמ' קיא, בסוגריים שכתב: וכעת ראיתי בביאור הלכה שכתב לחלק בין שאינו ראוי מפני איסור ובין שאינו ראוי מחמת רוח רעה, וכתב שם חברית עולם שזה סותר לגמ' דף קכח:, כמ"ש בבית ברוך. וכנראה כוונתו למה שמוכח בגמרא מים מגולים מפני שהן ראויים

שם הברית עולם הלא חמורא סכנתא מאיסורא, גם זה לא שייך לנידוננו, דמ"מ, אין בו שום איסור. ובוזה אתה גם יכול לפשוט ספיקך בעניין מוקצה בדבר האסור רק משום חומרא, דכאן מי נטילת ידיים זה מסתמא יותר אלים מחומרא דעלמא, וגם החומרא הזאת נתקבלה בכל ישראל וכן זו חומרא דגמרא. ואעפ"כ פוסק המשנה ברורה דלא הוי מוקצה. עכ"ל השלמי יהודה.

הרי לנו להדיא, דס"ל דמים אחרונים לא חשיב מוקצה ולכן שרי בשבת ליטול מים אחרונים לתוך כלי ולטלטלו אח"כ מעל השולחן, דלרוב הפוסקים לא הוי מוקצה וכן לא חשיב ביטול כלי מהיכנו, וכפי שביאר הביאור הלכה בתירוץ השני. ועיין עוד בחוט השני (ח"ג פרק ע), שפסק ג"כ לדינא כדעת הביאור הלכה. ויש להוסיף, דע"פ מה שנתבאר בפרק ד הלכות א-ב, דלדעת מרן השו"ע אין רוח רעה שורה בכלי אלא רק ע"ג קרקע, ועיי"ש, א"כ ודאי שיהיה מותר לשופכן ולא הוי ביטול כלי מהיכנו.

לחתול, משמע דאם אינם ראויים לחתול הוי מוקצה. וכן מפורש ברמב"ם (פכ"ו הי"ד) ומובא בטור: חבית שנתגלתה ואבטיה שנשבר, אע"פ שאינן ראויים לאכילה נוטלים ומניחים במקום המוצנע. הרי מפורש ברמב"ם והוא לקוח מהתוספתא (פמ"ו מ"ט) דאסור לטלטלו ורק משום הזיקא דרבים התירו. ומכוח ראייה זו רוצה הברית עולם לדחות דברי המשנה ברורה. ולענ"ד נראה, שיש לתרץ דברי המשנה ברורה, כי בגמרא וברמב"ם מיירי במגולה ששם החשש שמא נחש הטיל בו ארס וזה הוי כמו סם המוות ולכן פשוט דהוי מוקצה. אבל ברוח רעה אין זה אלא סכנה סגולית רוחנית. וראיתי מימים בקהילות יעקב על מס' מכות (סימן יז), דאם אחד הניח ציפורניים ברה"ר, דידוע דזה מזיק, כמו שמוכא במס' נדה (דף יז), לא הוה בור ברה"ר, אבל זה ברור דאם השקה מים מגולים שיש בהם ארס לבהמת חברו, בוודאי הוי אדם המזיק והחילוק הוא ברור, בין סכנה רוחנית לבין סכנה בדרך הטבע. ומה שאמר